

„დემეტო,
სამშობლო მდნოცხლე,
მძინარეც
ამას ვღუღუნებ!“

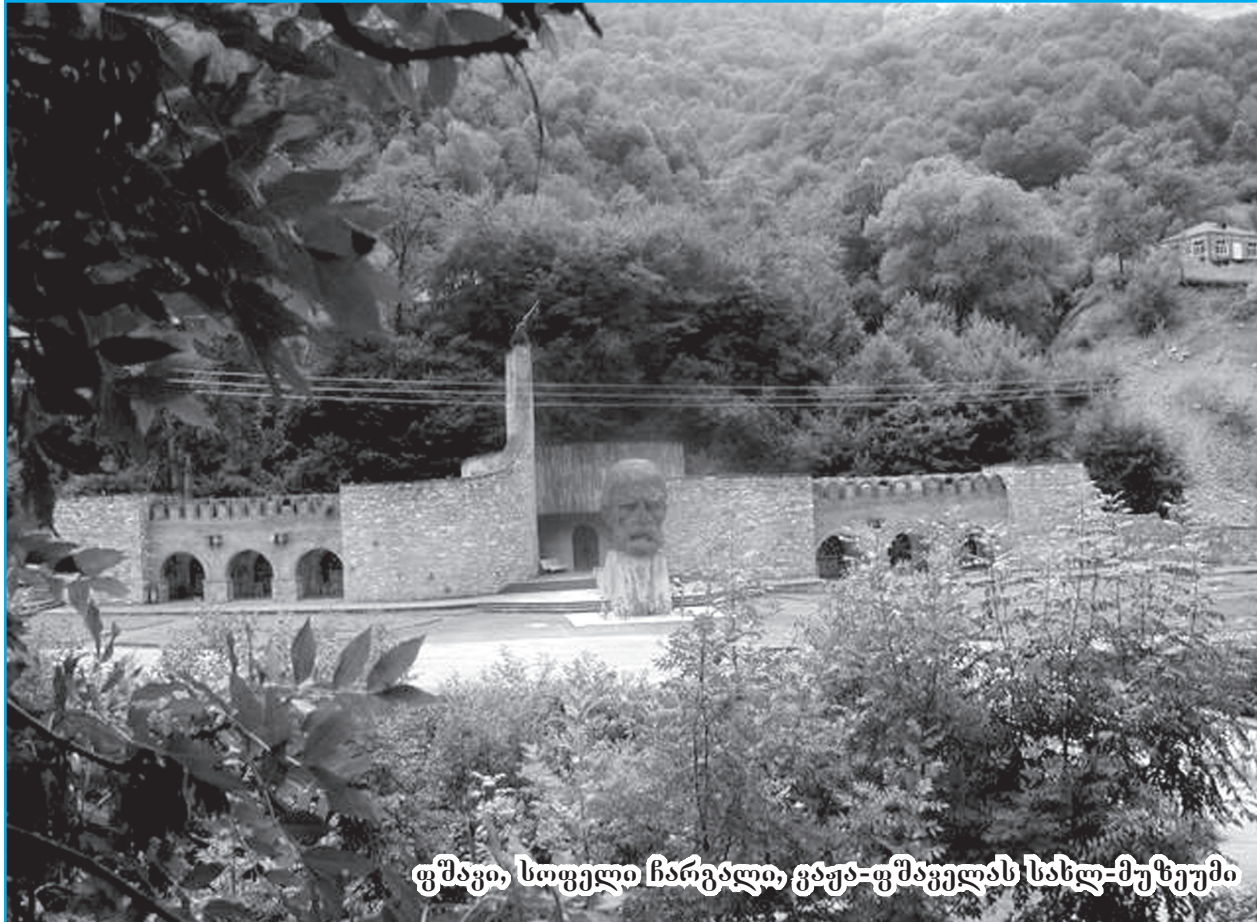
24 სექტემბერს სოფელ ჩაჩბაღში განიხილეთ გენიალური, მხატვრული ჰოეტი შაქა-უგუგუღას ღაბაღაღიღან 150 წლისთავის ჯიშა

კავკასია

პროგრესი, ლიტერატურული და საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გახიში

№7-8 (53-54) ივლისი-აგვისტო 2011 წელი

ფასი 1 ლარი

ფშავე, სოფელი ჩარგალი, ფაუა-ფშაველას სასლ-მუზეუმი

სოფელი ნახატი:

**ჰაი, ჰაი, რომ
უკვე ვცვლით
ხეცსურათს ბარის
„სამოთხაზე“**
გვ. 6

ხთვისარი არჩეაფილი

ვაჟას

დალოცვილ იყოს მარადჟამს
დედის ის ძუძუ სვიანი,
დალოცვილ იყოს საჯინვე,
სალი კლდე ჭიუნიაანი.
დალოცვილ იყოს ბორბალი,
ტანს ნისლეხიბუნიაანი,
დალოცვილ იყოს ჩარგალი,
მიდამო ყვაფილიანი.
დალოცვილ იყოს ფშავეთი
ქართველთა მხარე მზიანი,
დალოცვილ იყოს ქართველნიც
საქვეყნოდ სახელიანი,
ვინც შენ დაგბადა, მგოსანო,
მეხივით ქუნილიანი;
შენ დაგებედა სიცოცხლე
შაგი და წუხილიანი.
ბეგრჯერ გქონია საცრემლო,
არ იყავ თვალცრემლიანი,
იმით, რომ იმედი გქონდა,
გული გიდუღდა ღვთიანი,
იცოდი, აყვავდებოდა
დიფი, შუბრა და ღვიანი,
იცოდი, გაბრწყინდებოდა,
არ იქნებოდა გვიანი.
იცოდი, ამღერდებოდა
არაგვი არაგვიანი.
და აჰა, მართლაც, იღხინე,

აგინდა აზრი ჭკვიანი:
აყვავდა შენი ქვეყანა
და შენი მხარე მთიანი...
საფლაგს გამკობენ მთისშვილნი:
გარდი, დეკა და იანი.
გელაციცება პირიმზე,
მთის წყარო მწყაზარიანი.
ჩონის კალთაზე გემთხვევა
ჯოყოლა მათარიანი.
ზვიადაურიც მოსულა,
აღაზა პირმთვარიანი.
ცრემლს აფრქვევს სიხარულისას
ქუნი, ბაღასი ცვრიანი.
გადმოეგლება ცის კიდეს
არწივი, ლეგაფრთიანი,
სუყველა შენა გლოცულობს
„სიტყვა მაუდით გზიანი“.
ყურს ვუგდებ ალტაცებული
ბაღდაი შენის მხრიანი,
ამითროლდება მეც გული
ენა მიხდება წყლიანი,
გეტყვა: სიცოცხლე გქონიყოს
ათასჯერ ათასწლიანი,
გეცოცხლოს, სანამ მიწაა,
ცა — ლურჯი, ლაჟვარდიანი,
შთამომავლობას, სულმნათო,
გვიძოდდე ლამპარიანი.

**ქოხარ ღუღაევი:
— ველდებულნი
პართ, უეპარიპოთ
ორად გაყოფილი
ქართველთა**
გვ. 4-5

**გია შაჩხაჩაფილი და
ჯაბრაილ ხანკოფილი
თბილისის თეში**
გვ. 4

**ლეოსო,
ამოგოქოგ,
ოხერო!..**
გვ. 7

ეს პროლეტარიატი გადაუდებელ უკადღაას მოითხოვს...

ილია ჭავჭავაძე

სიტყვა წარმოთქმული სოხუმში

1903 წლის მაისში თბილისის გუბერნიის თავადაზნაურთა კრებამ გავრამში მიაგვლინა დეპუტატად ილია ჭავჭავაძის მეთაურობით...

ილიას გვერდით მოუსვეს ვრიგოლ შერვაშიძის მხცოვანი მუხლი ალათი დადიანი...

„ბატონებო, დიდის ზატყვისცემით მოგესალმებით! ბედნიერი განსაზღვრით, რომ ვხედავ ჩვენს საერთო მშვენიერ სამშობლოს...

თქვენ რომ გიყურებთ, გულს იმედი და სსიკება ჩამეცანა. ვფიქრობ, რომ ჩვენი ქვეყანა წინ მიდის, მტერს ისე ადვილად არ დაუგზავნიან...

თქვენი მომძენი, აღმოსავლეთ საქართველოს ქართველები, იმითა ვართ შესაბრალდები, რომ მეტად ტაბათი მივდივართ ეკონომიური მოღონებებისაკენ...

მაშ, გავიმარჯვით, ბატონებო, გაუმარჯოს თქვენს გამჭრიახობას, სიმკვირცხლეს; ჩვენი ხალხის, ამერ-იმერეთის, მთლად ჩვენი ქვეყნის სანუგეშოდ და წარსამაჯობად!

ვაჟა-ფშაველა

* * *

ცაზე იარე, მთვარეო, მწეო, აბრძანდი, დაბრძანდი, მთებო, იმისველეთ გულ-მკერდი, ხან მოინვიეთ ნაბადი...

ვინ მოგცემს კაი კაცებსა ან კაი საქმე სიდამა? მიწა არ აღმოაცენებს არ ჩამონდება ციდამა, თუ თვითონ არ გავკეთდებით, თავის გრძობით და ჭკვიადამა, ნუღარ უმტყუნებს, გამაგრდეს, ვინაც კეთილი იწამა, თუ შვილი არ გვგარგებით, რა ჭქნას სამშობლოს მიწამა.

მუნთალი წუთისოფელი მიდი, მიდის და მიდისა!..

80-იანი წლების ბოლოს აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკისა და სვანეთის რაიონებში სტიქიური მოვლენების შედეგად დაზარალებული 5700-მდე ოჯახისთვის...

გემის თანახმად, ასაშენებელი 5300 საცხოვრებელი სახლიდან, ფაქტობრივად აშენდა 3237 სახლი, ანუ 61 პროცენტი...

დარჩენილი სახლების (ან მათი ნარჩენების) და საკარმიდამო ნაკვეთების გამოყენებას...

საქართველოს საზღვრისპირა სოფლებში ჩასახლებული ეკოლოგიური მიგრანტთა სოციალური გაუმჯობესების საკითხი დაუყოვნებლივ უნდა დადგეს დღის წესრიგში...

მოლივლივე შავი ზღვის კურორტებზე დასვენების უფლების შეუზღუდაობა, ამ კურორტებზე მცხოვრებ ქართველთა მიერ ჩვეული სტუმართმოყვარეობით გადამტყულებულ და ზოგჯერ გაუმართლებელ დათმობებზე წასვლა...

ზღვის და ნაყოფიერი მიწების მოყვარული ძვირფასო არაქართველები, გათვალისწინებით, რომ ქვეყნიდან საშოვარზე გასული მილიონი თუ მილიონანზე მეტი ქართველი...

აღნიშნულთან რამდენადმე კავშირში ერთი მოსაზრება: ნინოწმინდა – ახალქალაქის, აჭარის მთის რაიონებთან, გნებავთ ბათუმთანაც, თბილისის თანამედროვე საავტომობილო მაგისტრალით...

ისა და ბუნებრივი რესურსების, აგრეთვე მოსახლეობის ადგილზე დამატების საშუალებას, მეორე კი კახეთის ხსენებულ რაიონებს დაგვახსლოებდა...

თურქეთთან ჩვენი დღევანდელი ნორმალური ურთიერთობა მხოლოდ კმაყოფილებას იწვევს. აშკარაა ამ ქვეყნის ეკონომიკური მხარდაჭერაც, მაგრამ ყოველივე ეს თუ გულწრფელობის საზღვრებიდან გამოვიდა და ჩვენზე ეკონომიკური...

სიტყვამ მოიტანა და, აქვე აღვნიშნავთ, თურქეთის ტერიტორიაზე მდებარე ქართული ძეგლების რესტავრაცია-რემონტი კარგია, მაგრამ ამის სანაცვლოდ აჭარაში ახალი მქეციების მშენებლობა ამის ტოლფასად ვერ აღიქმება...

დიდად მნიშვნელოვანი და სასიამოვნოა ჩვენი ხსენებული მუშაობები ქვეყნების ხელმძღვანელ პირთა ბოლო დროს განხორციელებული საქმიანი და მეგობრული შეხვედრები...

თუ მშობა, მშობა იყოს. მეშობელი და მეგობარი ქვეყნების ხელმძღვანელთა ბოლო დროის ურთიერთშეხვედრების, ჩვენი ხალხების კარგი ურთიერთობისა და კიდევ იმის გათვალისწინებით, რომ საქართველოში ყოველგვარი პიზნულის გარეშე, ქართველებთან თანაბარ პირობებში, ცხოვრობენ აზერბაიჯანელები და სომხები...

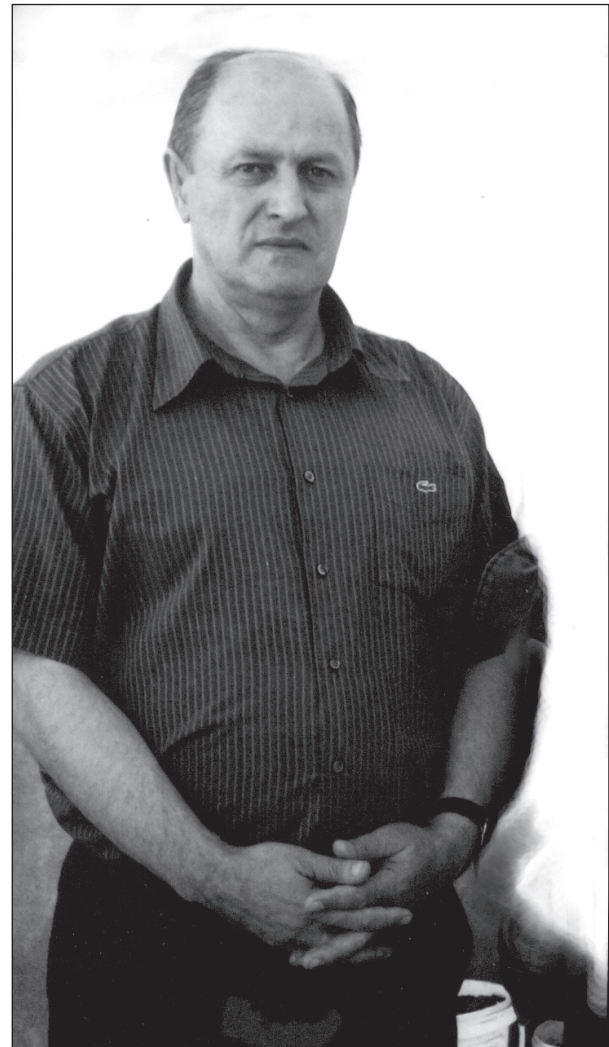
აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით, არადაამაყოფილებლად უნდა მივიჩნიოთ ქართულ ბეჭდვით მასშტაბში (ალბათ, სომხურსა და აზერბაიჯანულშიც) გაჩაღებული „ურთიერთხვედრები“ თანაცხოვრების სხვადასხვა საკითხზე...

ეს ამ ქვეყნის ხალხების ღირსებას წაადგება და მნიშვნელოვანი ფაქტორი იქნება მათი ურთიერთობათა მოწესრიგებისა და განმტკიცების საქმეში, რაც განსაკუთრებით საჭიროა დღეს.

რეზაზ ტყეშელაშვილი, ტექნიკის მენეჯერებათა აკადემიური დოქტორი

ქოსარ დუდაევი: — ვალდებულნი ვართ,

ჯაბრაილ ხანგომილი ახმეტის რაიონის სოფელ ღუისში დაიბადა. აქვე დაამთავრა ქართული საშუალო სკოლა. შემდეგ ჩვენეთში გადავიდა, სადაც შესანიშნავად დაეუფლა რუსულ ენას. სწავლობდა მუსიკალურ ტექნიკუმში ვოკალური ხელოვნების განხრით. ლენინგრადში გაიმართა საკავშირო კონკურსი. ჩვენეთს ორი ადგილი გამოეყო, რომელშიც მონაწილეობდა 300 მუსიკოსი. მათგან კონსერვატორიის რექტორის, პროფესორ პაველ სერგებრევიცის შერჩევით ორიდან ერთი ჯაბრაილ ხანგომილი ჩაირიცხა, მეორე კი მომდერალი, საერთაშორისო კონკურსების ლაურეატი მოუსარ მინჩაევი იყო. სასწავლებელში ჩარიცხვისთანავე ბატონი ჯაბრაილი თბილისის კონსერვატორიაში გადმოვიდა, რომელიც წარჩინებით დაამთავრა. ისევე დაბრუნდა ჩვენეთში და ერთი წლის განმავლობაში მუშაობდა მსოფლიოში ცნობილ საუკეთესო მოცეკვავე მანბუდ ესამბაევთან. 1991 წელს იგი ისევ დაბრუნდა ჩვენეთის სახელმწიფო ფილარმონიაში. სწორედ ამ დროს ჩვენეთში მოხდა სახელმწიფო გადატრიალება, რომლის ერთ-ერთი ლიდერი გახლდათ ჯაბრაილ ხანგომილი.

ჯაბრაილ ხანგომილის როლი რუსეთ-ჩვენეთის ომში

ჩვენეთის პრეზიდენტის ჯ.წ.არ. დუდაევის თხოვნით ჯაბრაილ ხანგომილი მთავრობის ხალხთა ურთიერთობების სამმართველოს უფროსად დაინიშნა. ამ პერიოდში **ჯაბრაილმა ლიტვაში, ყაზახეთში, თათრეთში, მოსკოვსა და ლენინგრადში ჩვენეთის წარმომადგენლობა ჩამოაყალიბა.** ჩვენეთის პირველი ომის დაწყებამდე ცხრა თვით ადრე შეიქმნა **ნავთობის კომპანია** (ინგლისის ცნობილი **ნავთობკომპანია „ვიტოლმის“** სახელით). აღნიშნული კომპანია ბატონმა ჯაბრაილმა საქართველოს რკინიგზაზეც გადმორთო. მთლიანი რკინიგზის შემოსავლების 50-60 პროცენტი საქართველოში ამ ფონდიდან შემოდიოდა.

ასეთია მისი ცხოვრების დასაწყისის მოკლე ინფორმაცია...
— როგორ მოხდით, ბატონო ჯაბრაილ, ულიანოვკაში რუსეთ-ჩვენეთის ომის ცნობილი მოვლენების დროს?

ბატონი ჯაბრაილი პუბლიცისტური სიზუსტით მოგვითხრობს მეტად მნიშვნელოვან საინტერესო მოვლენებს ომის შესახებ.

რუსეთ-ჩვენეთის პირველი ომის დროს ოჯახით, მეუღლესთან და ხუთ შვილთან ერთად ვცხოვრობდი თურქეთის დედაქალაქ ანკარაში. მოსკოვში ერთ-ერთ საქმეზე გავემგზავრე. იქ ყოფნის მეორე დღეს მოხდა **შამილ ბასაევის ცნობილი ტერაქტი ბუდიონოვკაში.** ამის გამო მოსკოვში დაიწყო ჩვენების მასობრივი დაპატიმრებები. ამ დროს ვსტუმრობდი ერთ-ერთ ჩვენს **ხუმიდ პასკუშევს.** იგი რუსეთის ყოფილ ვიცეპრეზიდენტს — სოსკავეცის სიძესთან ბანკში მუშაობდა და სამსახურიდან ტელეფონით დაუკავშირდა სასკავეცს. მათ მთხვევს რომ საკუთარი მანქანით გამამგზავრებდნენ რუსეთის მთავრობაში მოსალაპარაკებლად.

ვიცე-პრეზიდენტმა სოსკავეცმა მკითხა, თუ რამდენად ვიცნობდი **შამილ ბასაევს.** მეც გულწრფელად აუხსენი ჩვენი ურთიერთობა. შემომთავაზეს, რომ დაუყოვნებლივ გადავფრენილიყავი ბუდიონოვკაში ბასაევთან მოსალაპარაკებლად. დავეთანხმე მათ, მაგრამ ამ მოვლენასთან დაკავშირებით

გარანტია ვერ მივეცი საქმის მოსაგვარებლად, რადგანაც არ ვიყავი საქმის კურსში არ ვიცოდი, რა იყო მიზეზი, რუსეთში

ამხელა ჯარით რატომ შემოვიდა შამილი. ვითხოვე ჩვენეთის საკონსტიტუციო სასამართლოს თავჯდომარესთან **იხვან გერბანოვთან** ერთად გავრკვეულიყავი საქმის ვითარებაში და მართლაც, ჩვენი შეხვედრა შედგა. ჩკალოვის აეროპორტიდან იმავე საღამოს გადავფრინდით ბუდიონოვკაში მე, ჟირინოვსკი, იხვან გერბანოვი და რუსეთის, დუმის 4 დეპუტატი, აქვე დაგვხვდნენ რუსეთის უშიშროების მინისტრი სერგეი სტეპაშინი, შინაგან საქმეთა მინისტრი ივანოვი, რუსეთის პრეზიდენტის - ელცინის აპარატის უფროსი ეგოროვი, კარაბინიკოვი და სხვები.

გენერალი ერმილოვი: — ჩვენნი ერი არ ექვემდებარება აღზრდას, ამიტომ ის უნდა განადგურდეს...

ვიღრე სხლომა დაიწყებოდა, ერთ-ერთ გენერალს მივმართე და გავეცანი. ვუთხარ, რომ გადავწყვიტე შეხვედროდი ბასაევს. გენერალმა მიპასუხა: რომ მას დაურეკა **პრეზიდენტი-მინისტრმა ვიქტორ ჩერნომირინმა,** მაგრამ უძღურია, შეხვედრა ვერ შედგება თქვენსა და ბასაევს შორისო. რადგანაც გუშინ საკუთარი მძაც კი არ მიუღია. ამის შემდეგ მოითათბირეს და ჟირინოვსკის მხრიდან მოხდა შეთავაზება: მიხვლებთან ერთად

გია ყარაყარაშვილი და ჯაბრაილ ხანგომილი თბილისის ომში

საქართველოს პირველი სამოქალაქო ომის დროს, როცა ჩვენი ქვეყანა ორად გაიყო და **საქართველოს პირველი პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას ხელისუფლება** შეიარაღებულმა კიტოვანის და სიგუასანიძის ვაიპოლიტიკოსებმა და სხვა ჯურის ქუჩის შეიარაღებულმა ბანდებმა დაამხეს, **საქართველოს მოყვარე და ჩვენეთის უმამაცესმა პრეზიდენტმა ჯოხარ დუდაევმა** ჩვენი თანამემამულე, პანკისის მკვიდრი **ქისტე ჯაბრაილ ხანგომილი** იხმო და სთხოვა საქართველოში გამგზავრებულიყო და ჩაეყვანა დელეგაცია პრეზიდენტისა და ოპოზიციის შესარჩევლად. ბატონი ჯაბრაილმა ასეთი სიტყვებით გამოუშვა: **ჩვენი ძმები, როცა ერთმანეთს ეომებიან, ჩვენ თუ ქართველების მეგობრები და ძმები ვართ, არ გვაქვს უფლება, არ მივეზმართო ჩვენი დაუძინებელი მტერი რუსეთი როცა ტაშს უკრავს ამ მოვლენას, მტრების ჯინაზე და კავკასიელების ერთიანობისათვის ვალდებულნი ვართ შევარიგოთ ორად გაყოფილი ქართველი ერი, კიდევ უფრო გაგვამღიროთ და დაგვახლოვოთ ქართველები და ვინახებო.**

მეთაურობით არის მოსული შეიარაღებული ფორმირება თქვენს დასახოცადო.

ვიღაცამ, ვისაც ხელს აძლევდა ჩვენს მიწაწყალზე არეულ-დარეულობა, ცრუ ინფორმაცია მიაწოდა ამბოხებულებს, ვითომდა საქართველოს დასამხობად იყვნენ ჩამოსულნი ჩვენი მეომრებიო. აეროპორტის დაცვას, სროლის დროს შეეწირა 5 ქართველი მამულიშვილი. (მაშინ ნამდვილად გავრცელდა ასეთი ინფორმაცია: ლუდაევმა საქართველოს დასაბოძებლად

და სურდათ შეხვედრა როგორც პრეზიდენტთან, ასევე ოპოზიციასთან.

გენერალმა გია ყარაყარაშვილმა სტუმრები მიაცილა, სადაც **თენგიზ კიტოვანი** და **თენგიზ სიგუა** იმყოფებოდნენ. მათ შორის შედგა საუბარი, რომლის დროსაც თანხმობა განაცხადეს. ბუნკერში შეხვედრისას კი პრეზიდენტმა სასტიკი უარი განაცხადა მოლაპარაკებაზე: **მაგ ბანდიტებთან არ მინდა არც შეხვედრა, არც საუბარი.**

მეორე დღესვე შეხვდნენ

გამოგზავნა თვითმფრინავით.) პრეზიდენტთან შესახვედრად ჩამოსული სტუმრები რომ მიხვდნენ სიტუაცია იძაბებოდა, ჩვენეთის მაშინდელმა საგარეო საქმეთა მინისტრმა **შამილ ბენომ** საქალაქიდან ამოიღო ჯოხარ ლუდაევის მიერ გამოგზავნილი წერილი, ააფრიალეს ეს ფურცელი და ასე გავიდნენ მომხდურებთან შესახვედრად. გია ყარაყარაშვილმა შეიარაღებულ დაჯგუფებას შეაჩერებინა სროლა და შეხვდა ჩვენეთიდან ჩამოსულს. სტუმრებმა აუხსნეს, რომ ისინი მშვიდობიანი და კეთილი მისიით იყვნენ მოსულნი საქართველოში

საგარეო საქმეთა მინისტრს. მას უნდოდა სხვადასხვანაირი გზებით ჩვენებისთვის გზის არევა. ამ დროს აეროპორტშივე დატოვებული ჩვენების დაცვამ ტელევიზიით მოიხსენია რუსეთის მიერ თუ ჩვენი შინაური მტრებისგან გავრცელებული დეზინფორმაცია, თითქოსდა ქართველმა მეომრებმა დახოცეს ლუდაევის მიერ კეთილი მისიით გამოგზავნილი სტუმრები და მათი დაცვის წარმომადგენლები. ამის გამო კიდევ დაიძაბა ჩვენეთში სიტუაცია, თითქოს აღშფოთებული ლუდაევი თხუთმეტ წუთში უკვე აპირებდა თბილისის დაბოძვას...

დავით ზეიკიძე ჯაბრაილ ხანგომილი დააკავშირა საქართველოს უშიშროების მინისტრს, რომელმაც უკვე ლუდაევთან დააკავშირა ჯაბრაილ ხანგომილი და მისცა სწორი ინფორმაცია, რომ რუსეთის მიერ ვერაგულად გავრცელებული ტყუილი იყო. ეს ყალბი ინფორმაცია კი, რა თქმა უნდა, საქართველოს და ჩვენეთის დასაპირისპირებლად იყო გამიზნული.

აქაც დიდი სიმამაცე და წინდახედულება გამოჩნდა ჯაბრაილ ხანგომილის მოქმედებაში.

ასე გადარჩა თბილისი კიდევ ერთ ტრაგედიას...

საქართველოს ასეთი მძიმე და საგალალო მდგომარეობა, შინაურისა თუ გარეშე მტრის მიერ მოწყობილი ზაფანგი, არაერთხელ არგუნეს ჩვენმა ვაიპატრიოტებმა, მოშურნეებმა, საქართველოს სამოქალაქო ომის პერიოდშიც და რუსეთ-საქართველოს ომების დროს აფხაზეთის ტერიტორიაზე და შიდა ქართლის, ანუ ცხინვალის რეგიონშიც.

მადლიერია ჯაბრაილ ხანგომილი, ახლაც დიდ მადლობას გამოხატავს ვაჟკაცური მამულიშვილური საქმისათვის სამშობლოს სიყვარულისა და თავდადებისათვის, **დავით ზეიკიძისა და გია ყარაყარაშვილის** მიმართ.

აი, ასეთი ჭკუა-გონებით სავსეა სიმამაცით გამორჩეული ჯაბრაილ ხანგომილი, რომელიც ღირსია ეროვნული გმირის სახელი მიენიჭოს, რადგან მან უდიდესი როლი შეასრულა საქართველოსა და ჩვენეთის ეროვნულ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში.

იზა ჯაჭვამი.

შეპირბოთი ტრაგიკული გაქცევა ქართველები

ადამიანების ზოცვა-ფლეთაო და მიუთითა: სასწრაფოდ დააკავშირეთ ჯაბრაილ ხანგოშვილი შამილ ბასაევთან.

ამ საუბრის შემდეგ ამავე მინისტრმა სხვა მინისტრებსაც გააცნო მათი საუბარი და მთხოვა საავადმყოფოს ტელეფონით დაეკავშირებოდა შამილ ბასაევს.

შე და შამილმა ტელეფონით ვისაუბრეთ და ვუთხარი: თუ არ შედეგა ჩვენი პირისპირ საუბარი, გაგრძელებოდა დაბომბვა და მთლიანად ამოწყვეტოდა.

პირველ სართულზე დამხვდა ბასაევის ერთ-ერთი თანამებრძოლი, რომელმაც შამილამდე მიმაცვია.

უნდა ამოწყვეთოთ შამილ ბასაევი თავის მეორეთან ერთად. **კარაბენიკოვმა ასე უპასუხა: ვლადიმერ ვოლოფოვიჩი, ასეთ გადაწყვეტილებას თუ მიიღებდით, იქ რომ თქვენი ცოლ-შვილი ყოფილიყო?** მან დაუფიქრა და ბანზე აუგლო კითხვა: შენ განერდი, ჩვენ ვართ სახელმწიფო მმართველები და დამატა: **შემთხვევით კი არ უთქვამს გენერალ ეროლოვს, რომელიც მთლიანად კავკასიის დასაყრბად იყო შემოსული, ჩვენნი ერთი არ ექვემდებარება აღზრდას, ეს ერთი უნდა განადგურდეს.**

იქვე გადაწყვიტეს, ორი ვერტმფრენით ორივე მხრიდან დაეობათ საავადმყოფო. ოცი წუთის პაუზის შემდეგ, თუ ბოვეიკები იარაღს არ დაყრიდნენ, მათ ბოლომდე უნდა ჩახეცათ ისინი და მიველა აყვანილები.

ამის შემდეგ უბრძანებდა დეპუტატებთან ერთად შევიდა ქალაქის ცენტრის ერთ-ერთ დაბაზში ღამის გასათევად.

გათენებული არ იყო, როცა მოგვემა ვერტმფრენის და დაბომბვის ხმები. სახურავზე ასულები ვუყურებდით, როგორ იბომბებოდა ქალაქის ბოლოში მდებარე საავადმყოფოს შენობა. აქვე გავიცანი რუსეთის პარლამენტის ადამიანთა უფლებების დაცვის თავჯდომარე სერგეი კოვალოვი.

შემდეგ ჩვენ გადავდით ადგილობრივი მთავრობის სახლში, სადაც უნდა გადაწყვეტილიყო მთლიანი საავადმყოფოს შენობაში ჩვენნი მემორებისა და იქაური მოსახლეობის მიქვლების ბედი.

ვიქტორ ჩერნომირდინი – რაინდული სულის პოლიტიკოსი

თათბირის დაწყების პერიოდში ტელეფონით დაუკავშირდი პრემიერ-მინისტრ ჩერნომირდინს. რომ გაიგო მე ვურეკავდი ბუდიონოვიდან, გაოცებულმა მკითხა: რა ხდება მან, ვის ბომბავენ? მე ვუთხარი რომ არ მომცეს შამილ ბასაევთან დალაპარაკების უფლება და მათვე გადაწყვიტეს გაანადგურონ შენობაში მყოფები. მკითხა აგრეთვე, თუ ვისთან ერთად ვიმყოფებოდი. ყველა მათგანი დაუესახლე და აგრეთვე მთხოვა რომელიმე მინისტრი დალაპარაკებოდა. ჩემს სახლოვეს მდგარ შინაგან საქმეთა მინისტრს მივაწოდე ყურმილი. მათი საუბარი გარკვევით მესმოდა.

ჩერნომირდინმა ყვირილით მიმართა: ვისთან შეთანხმებით დაიწყეთ უდანაშაულო

შამილ ბასაევი: – ერთიანი ძალებით შევიდოდით კრემლში და გავანადგურებდით არსებულ ხელისუფლებას...

შეხვედრისას, ამ მოვლენასთან დაკავშირებით, შამილმა დაწვრილებით ამხსნა მიზეზი, რომლის შინაარსი ასეთია:

ჩვენთან ერთად რუსეთში, ბუდიონოვკამდე ჩვენ მოვიდოდით როგორც რუსეთის დაქვემდებარებაში მყოფი ჯარი. ტრასაზე, რომელიც დაახლოებით სამასი კილომეტრ მანძილს მოიცავს, ბუდიონოვკამდე მოვალწიეთ სხვადასხვანაირი ხერხებით, მისი ტრასის, მთავარ პოსტზე შეგვაჩერეს და გვკითხეს, ვინ ვიყავით. მე აუხსენი რომ ვიყავით რუსეთის სამხედრო ძალები, რომლებიც ჩვენთვის ომში ვმონაწილეობდით.

ჩვენი ვინაობის დასაზუსტებლად „გაის“ პატრულმა შემომთავაზა, ჯარისკაცებთან ერთად წავყოლოდი ქალაქის პოლიციის განყოფილებაში. ჩემი არმია იძულებული გახდა ჩემთან ერთად გაჰყოლოდა პატრულს. ჩვენი აზრით, ტრასაზე წინააღმდეგობის გაწევას არანაირი აზრი არ ჰქონდა, რადგანაც გველოდა ავიაციით დაბომბვა. და ასეთი ხერხი მოვიფიქრეთ: პოლიციის შენობაში მისვლისთანავე, რომელიც მდებარეობდა ქალაქის ცენტრში, პირველ რიგში, მიმყოლი პოლიციელები დავხოცეთ. შენობაში შევევრდით და ყველანი ამოვხოცეთ. საერთო ჯამში, მსხვერპლი 120 კაცამდე იყო. თუმცა, რუსეთის მაშინდელი პრესა იტყობინებოდა, რომ დახოცილი იყო 65 კაცი, რომელიც იმ დროს მსოფლიოში ტერაქტის ყველაზე დიდი მსხვერპლი იყო. იქვე მოვიფიქრე, რომ ქალაქკარეთ მდებარე დიდ საავადმყოფოში მოვთავსებულეყავით, რადგანაც თავდასაცავად ყველაზე ხელსაყრელი იქნებოდა. ამის შემდეგ, შეძლებისდაგვარად, ქალაქის მოსახლეობის გარკვეული ნაწილი იძულებით მოვავროვე და ამ საავადმყოფოში გადავიყვანეთ.

ისე დაუბრუნდეთ შეხვედრის მომენტს...

შამილ ბასაევი: საერთოდ, ვითარებისათვის ჩვენი მსე-

ლელობა დაგეგმილი მქონდა შემდეგნაირად: გაის პატრულს ხელი რომ არ შეეშალა და არ შეეჭვებინეთ, დარჩენილი 20 კილომეტრი სიგრძის გზა რომ გავგვეგრძელებინა, სადაც გველოდნენ იქ მცხოვრები მოკავშირე ჩვენები და რუსებიც, მათ ჩვენთვის გამზადებული

ქონდათ სამოქალაქო ფორმები გადმოსაცემი პასპორტებით, კამაზის მარკის მანქანები უკვე დატვირთული ჰქონდათ ყველანაირი იარაღით, ზემოდან დაწყობილი სხვადასხვა სახეობის პროდუქტებითა და ხილით. იქიდან კი გვემა ასეთი იყო: **უნდა ჩავსულიყავით მოსკოვში, იქაც გველოდნენ ჩვენი თანამზრახველები და ერთიანი ძალებით შევიდოდით კრემლში და გავანადგურებდით არსებულ ხელისუფლებას...**

– ისე გადავდით ძირითად თემაზე, – ამბობს ბატონი ჯაბრაილი, სადაც შამილ ბასაევმა მთხოვა, ამეხსნა ჩერნომირდინისთვის, რომ შეეჩერებინათ ჩვენთვის მიმდინარე ომი. გამოყვანათ რუსეთის ჯარი და გადაყვანათ ბაქოს ტრასაზე. ამის შემდეგ რუსეთის ხელისუფლება ამ შეთავაზებული საკითხის შესრულების შემდეგ ბასაევი გაათავისუფლებდა ყველა მიქვალს და სისხლის ბოლო წვეთებამდე იბრძოლებდა რუსეთის წინააღმდეგ ჩვენთვის თავისუფლების მოსაპოვებლად.

ჩვენი საუბრის შემდეგ, უკან რომ ვბრუნდებოდი, შამილმა შემანერა, თავის მოადგილეს – ასლანბეგს უთხრა: წადი, ის დარჩენილი ფეხშიძე 22 ქალბატონი წამოიყვანე და თან გაიყოლეო, რათა რუსები მიხვდნენ, რომ მე სერიოზულად მაქვს გადაწყვეტილი მათთან მოლაპარაკებაო. ფეხშიძე ქალები რომ წამოვიყვანე, ისინი მხრებზე ჩამოვიდებოდა ჩემთან ერთად მოუყვებოდნენ გზას. ეს მომენტი იმდროინდელ რუს უურნალისტებს ფირზე აღუბეჭდავთ, მოუთავსებიათ სხვადასხვა გაზეთებში, ხოლო შემდეგომ რუსმა, ლენინგრადელმა უურნალისტმა ბუნინმა ეს ფოტო მოათავსა საკუთარ წიგნში: „შვიდი დღე ბუდიონოვკაში“.

... მთავრობის წარმომადგენლებთან შეხვედრისას, ტელეფონით დაუკავშირდი ვიქტორ ჩერნომირდინს და აუხსენი შამილ ბასაევთან შეხვედრის შედეგი. საპასუხოდ მან მადლობა გადაგიხდა და მითხრა: ყველაფერს გავაკეთებ, გააჩერებ ომს, გამოვიყვან ჯარით. მიველები განთავისუფლების შემდეგ არავითარი ომი არ არის საჭირო, გაძლევთ კარიდოს და შეგიძლიათ დაბრუნდეთ ჩვენთვის. გამცილებლებს კი ვთავაზობ ჩვენს დეპუტატებს რომ ისინი გაგყენენ, რომ იყოთ დაზღვეულნი ჩვენი მხრიდან თავდასხმისგან.

ამის შემდეგ პრემიერ-მინისტრს ვუთხარი, რომ დაგებრუნდებოდი საავადმყოფოში და თუ თანახმა იქნებოდა ტელეფონით დაუკავშირებდი შამილ ბასაევთან, რაზედაც დამთანხმდა. მართლაც სასწრაფოდ დაგებრუნდი შამილთან და ჩემი წინასწარ შედეგინილი ტექსტით მათ შორის შედეგა საუბარი. ამ მომენტსაც შევსწორო იგივე რუსი უურნალისტი და ფოტოპარატი დააფიქსირა. ესეც შესულა მისსავე წიგნში: „შვიდი დღე ბუდიონოვკაში“.

შამილ ბასაევის გასაცილებლად შევიყვანე სერგეი კოვალოვი, რუსეთის სამი დეპუტატი, უურნალისტების ხუთი ჯგუფი (სამი რუსეთის, ორი უცხოეთის) შამილ ბასაევის ორი მეომარი გარეთ გამოვიყვანე, შამილ ბასაევისა და მეომრების გასაცილებლად ორი „იკა-

როსი“ გამოიყო. აუცილებლობად ჩავთვალეთ შეგვემოწმებინა „იკაროსები“ და ერთი მაცივარი, რომელშიც იყო მოთავსებული 14 ჩენნი მეომარი. საუბედუროდ ორი მეომარი რაღაც დავალების შესასრულებლად პირველ დღესვე ბუდიონოვკაში რომ შევიდნენ, ქალაქშივე

ასცდნენ შამილის მეომრებს და შამილთან დასაბრუნებლად რომ მოემართებოდნენ, ბუდიონოვკაზე გარშემორტყმულმა „ალფას“ მეომრებმა როცა შენიშნეს ესენი, ალფაში მოაქციეს და უნდოდით ცოცხლად აყვანა. ისინი კი გვერდივკვრდ დადგნენ, ხელეწუმბარით თავები აიფეთქეს და ცოცხლები მტერს არ ჩაბარდნენ, თუმცა მათი გვამები უკვალოდ გააქრეს.

ამ მოვლენის შემდეგ დამთავრდა რუსეთ-ჩერნეთის ომი. ვიქტორ ჩერნომირდინმა დაპირება პატიონსად შეასრულა, ნეტავ ასეთი რაინდული სულის ადამიანები ბევრი ჰყავდეს ჩრდილოელ დიდმპყრობელ მეზობელს – რუსეთის მთავრობას...

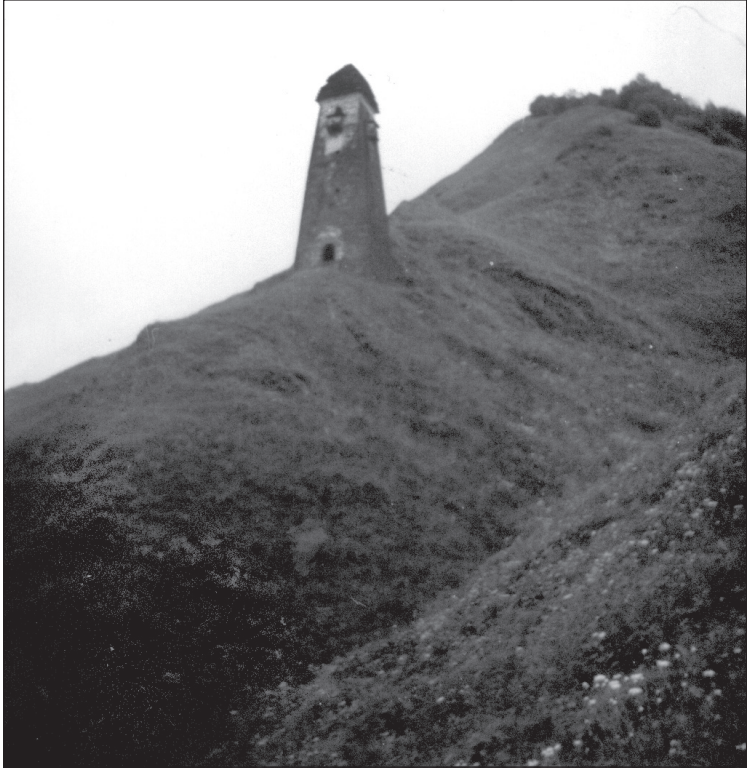
აი, ასეთია მონათხრობი პანკისელი ქისტის, სამაგალითო და ბრწყინვალე ადამიანის, დიდებული პოლიტიკური მოღვაწის, ჩერნეთისა და საქართველოს თავდადებული ვაჟკაცის, უმაჰცესი მამულიშვილის ჯაბრაილ ხანგოშვილისა, მისი ცხოვრება-მოღვაწობის ერთ-ერთი ეპიზოდი.

მიუხედავად იმისა, რომ მისი სიცოცხლე ბევრჯე ეკიდა, უყოყმანოდ, დიდი რისკითა და სიმამაცით შეძლო ამ ურთულესი საქმის მოგვარება.

დღეისათვის, უახლოეს დროში, ბატონი ჯაბრაილი ბათუმის ევრო მოედანზე ხსნის ერთ-ერთ საუკეთესო სასტუმროს, რომლის მშენებლობაშიც მონაწილეობს მსოფლიოში გამოჩენილი ერთ-ერთი იტალიური კომპანია. მშენებლობაში ჩართულნი არიან ჩვენი თანამემამულეებიც. **სასტუმროს ეწოდება „პრეზიდენტი“.**

იზა ჯაჭვამი 5

ჰაი, ჰაი, რომ უკვე ვცვლით ხევისურათს ბარის „სამოთხეზე“

პირაქეთა ხევისურეთის ულამაზეს სოფელ როშკაში მივებუხარებით. ოხერხევის ხიდი გადავიარეთ და მგზავრიც გამოჩნდა. როშკელმა შოთა წიკლაურმა თავისი „უაზი“ დაამუხრუჭა, ოღნავ უკან დასწია და დაელოდა.

ახლა მგზავრს ვაკვირდები, ნაცნობი სერ-ფერი (ხევს. იერი) აქვს ვისხენებ, ვინ არის.

ჰო, მომაგონდა – რუსო ხახია-აურია ხახაბოდან. ხელმეორედ ვესალმები და ამბავ-მშვიდობას ვეკითხები.

– ბარიდან მოვიდვარო, – გვეუბნება რუსო და ნაღვლიან-ნამძინარევი თვალებით გვიყურებს.

ოცი წლის წინ ვიყავი ხახაბოში. ამ არწივის ბუდესავით კლდეზე მიშენებულ სოფელში მაშინ ოთხი მძაცხოვრობდა. სამი ბარის სოფლებში გადასახლებულა, რუსოდა დარჩენილა მარტო. ისიც გადასახლებას აპირებს, სახლიც შეუკვლევია და კიდევ ერთი სოფელი დაიცლება, კიდევ ერთ სოფელს დაერქმევა ნასოფლარი. ჩახოლდება, ჩაინგრევა მათი სახლიც და ჭინჭარი და შალაფა გადაუვლის ეზოს. ცუდ ხასიათზე ვდგები.

გზა სიცოცხლეა

რუსო როშკის ხიდან ჩამოვსვით, დავეშვიდობეთ და სოფლისაკენ მიმავალ სერპანტინებს აუყუევით. ქვალორდზე, ზრამებზე და ჩამონარეცხ ქვიშაზე ძლივს მილოდავს ჩვენი „უაზი“.

– შენი სოფლის გზაზე სიარული რომ შეგეჯავრდება, როგორიაო, – მეუბნება შოთა და მართლაც: „გზას ვამბობთ, თორემ რა გზაა“ ხელმარჯვენე, არაგვკალმა სოფელი ღული გამოჩნდა. თივათა სიმცირე შევნიშნე და შოთას ვეკითხები, – რა ხდება, ღულელები აღარ სთიბავენ-მეთქი?

– ალბათ ეგენიც ბარში აპირებენ გამოზამთრებასო, – მკასუსობს შოთა და ილუშება.

გავივაკეთ, მანქანას აღარ უჭირს, ჩვენც ამოვისუნთქეთ ისევ აღმართი, დაზიანებული, უმოქმედო ეკლესია და სოფელშიც შევდივართ. მანქანას

ზედ სახლის წინ აჩერებს. ჩამოვდივართ. შოთას ღია-ყმაწვილები გვეგებებიან, თავშეკავებით, დინჯად.

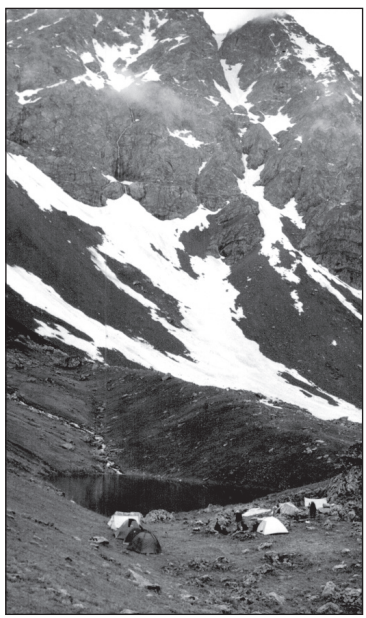
აბუდელაური

მცირე შესვენების მერე აბუდელაურის ტბებისაკენ გავუტიეთ. დაუჩინებამდე (ხევს. დაღამებამდე) 14 კილომეტრი გვაქვს გასავლელი – შვიდი იქით და შვიდი აქეთობას. არადა, უკვე საღამოს 4 საათია.

ტბებისაკენ მიმავალი ბილიკი გათელილია – აქ წელს ბევრმა მნახველმა იარა. ტბათა სიღრმეზე და ჭიუხის ერთი ხელის გავწვინაზე მიახლოება უამრავს იზიდავს.

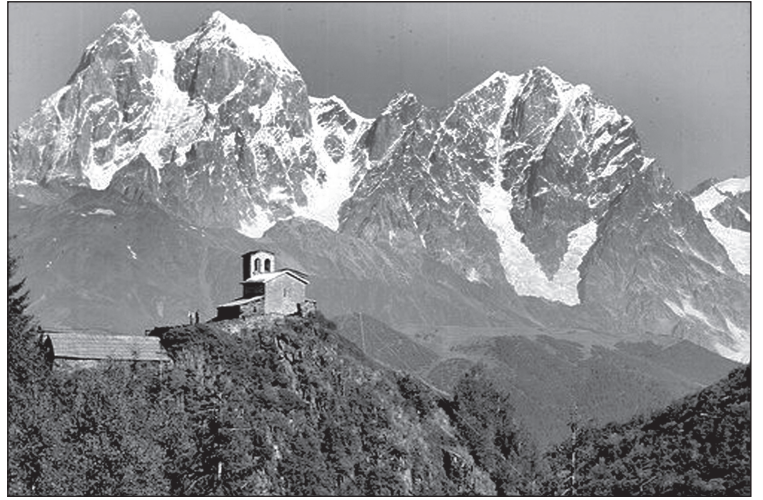
მთამსვლელები ვაუა-ფშაველასა და აღმაშენებლის მწვერვალებზე აღიან. ზოგიც სინდაურაის-მალაღს უსინჯავს „ბრჭყალებს“. ტბათა ღრმულს მივადექით და ერთი იმედგაცრუებაც აქ დავგვისვდა – სანახევროდ დამშრალი ტბები უდიდამო შთაბეჭდილებას ტოვებენ. აღარც ის განუყოფელი სილურჯე თუ სილილისფრე შერჩენიათ – ზაფხულის დროინდელი გვალვა ყველაფერს თავის მსახვრალ ხელს ამჩნევს.

უკან ვეშვებით, ბინდი ნაბადწამოსხმული ქურდით ეპარება გარემოს. გაღმა სოფლის ნახირო ეშვება თავქვე. მწვემსისა და ძაღლების ნაწყვეტ-ნაწყვეტი აჩქამდობა ერთვის როშკის წყლის ღულუნს.

რა გვემართება, ხალხნო?!

თინა არაბული შოთას მეუღლეა. საუკეთესო მქსოველი და მქარგველი, პოეზიის მცოდნე და დამფასებელი, ახალგაზრდა, მაგრამ ძველხევისური ქალის ბადალი, 4 შვილის დედა. კეცულებსა (ხევს. ხაჭაპური) და თბილ ღიმილს გვახვედრებს თინა და სუფრასთან გვეპატიჟება. ათას რამეზე ვსაუბრობთ, მათ შორის ერის გამრავლებაზეც. – მარტო როშკას 6 უცოლო ვაჟკაციაო, – სინანულით ამბობს შოთა. რა არის, რა გვემართება, ხალხნო? „წუნიანობაში“ დავგვრია ხელი თუ სიხარბემა და „კარგი ცხოვრების“ ტებნამ? აგერ, თინას 3 გოგო ჰყავდა და სანამ ვაჟი არ შეეძინათ, არ „გაჩერდა“, ბარისახოდან როშკაშიც გამოთხოვდა, საქონსაც (ხევს. საქონელი) ყოლიობს და სათიბ-საკრეფსაც მიჰყვება, არც სადმე გაქცევას აპირებს სხვასავით. 6 ვაჟკაცი კი 6 ოჯახი თავის დედაწულაიანად ერთი დიდი სოფელია ხევისურეთში

„სამოთხეზე“. აგურ-აგურ, ქვა-ქვა, ყორე-ყორე ვაცლით და ვასუსტებთ მის ლიბო-სადირკველს, ვაპარტახებთ და გავრბივართ, საით?

გამოსავლის ტებნაში

საფიხვნოები ნაკლებად არის ხევისურეთის სოფლებში. ახლა აქაც ბირეები შემოვიდა „მოღაში“. რაოდენ უარყოფითი დატვირთვაც

ნახალის მთაზე რომ დაიდგას ერთი სატელეფონო ანძა, მთელ პირაქეთა ხევისურეთს დაფარავსო, – ამბობენ რომეინები და იმ დროს ნატრობენ, როცა სოფელში „რაცია“ მუშაობდა.

ჩემი მხრივ დავამატებდი ერთს, აბუდელაურის ტბებისაკენ მიმავალ გზაზე დიდი ვაკობებია. მახლობლად ტურბაზის ან ბანაკის მოსაწყობად უკეთეს ადგილს ვერ ინატრებს კაცი. ოღონდ ისე, რომ სოფლის საძოვარი არ შეიზღუდოს, თუმცა აქაც მისასვლელი გზის გაყვანა გახდება საჭირო.

არ გაცვლი სალსა კლდეებსა?

ამ გენიალური ლექსის ავტორს, რაფელ ერისთავს კითხვის ნიშანი არ დაუსვამს. მე ვსვამ კითხვის ნიშანსაც და კითხვასაც. როშკაში, ამ ერთ-ერთ უკაცრიელ სოფელში, ზამთრობით 2-3 კომლიდა რჩება, დანარჩენებმა მომთაბარეობა დაიწყეს. რატომ? ამ მომთაბარეთაგან ზეად და ზეგ ზოგიერთს მოსწიწდება ამხელა მანძილზე ადი-ჩადი და საშუადაოდ იქ, ბარში დარჩება. რატომ? სისხლის ფასად და კბილებითა და კაწრით რომ ვიცავდით ჩვენს წინაპართა მამულ-წყალსა და მიცვალებულთა საფლავ-სამარეს, ახლა ვის ანაბარად ვაგდებთ ყოველივე ამას? ნუთუ ისე გავცივიდა გულები და დაგვიუძღურდა მარჯვენა, რომ ზამთრის დიდთოვლობამ გვაჯობა? ჩვენდა სავალალოდ, ჰაი, ჰაი, რომ, უკვე ვცვლით ხევისურეთს ბარის

უნდა ჰქონდეს ამ სიტყვას, იქ ბევრ ჭკვიანურსაც მოისმენს კაცი. როშკის ახალგაზრდებთან: ბადა, თორელ და სუმბატა წიკლაურებთან 2-საათიანი მასლაათის შემდეგ მათი მოთხოვნები ამგვარად ჩამოყალიბდა:

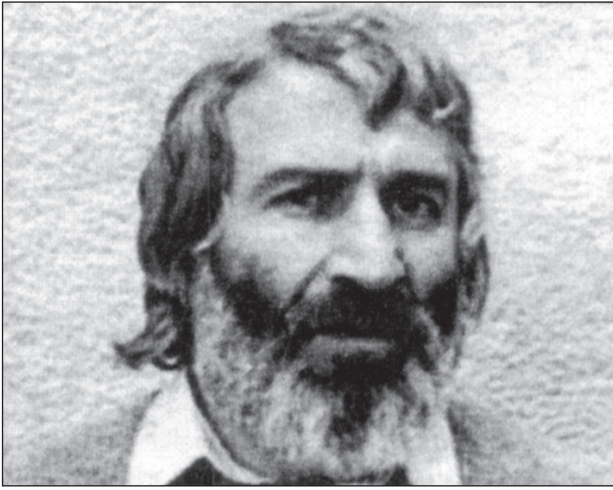
არსებული გზის მოვლა-შენახვა. მართალია, ეს გზა თავის დროზე ხარვეზებით გაკეთდა, მაგრამ ამას ახლა აღარაფერი ეშველება. ახლა მთავარია ამ გზის მოსავლელი ფინანსები გამოინახოს. ეს პრობლემა კი მხოლოდ მაშინ გადაიჭრება, თუკი არხოტის გზის მშენებლობა დაიწყება; მუდმივი დენი, მუდმივი, მობილური კავშირი. გაღმა,

ზოლოთქმა

უკან მობრუნებულთ, შატლისაკენ მიმავალი „ჯიბების ქარავანი“ გვხვდება. მანქანებში მღვდელსაც მოკვართით თვალი. არდოტში ეკლესიის ადგილი უნდა აკურთხოვო, გვითხრეს ბარისახოში და სულს მოფიქრა. აი, რა გადარჩენს ჩვენს ერსა და მამულს ურწმუნოთა მოძალებსიგან.

მისილ შინჭარაული ხევისურეთი, როშკა-ბარისახო.

ჯანჯი ფსოველი

მზის აპოლოგია

საქართველოს მზე სხვანაირია:
ისეთია,
დახატვითაც რომ ვერ დახატავ:
უსათუოდ
რომელიღაც ფერი დაგაკლდება!
სიტყვაშიც ვერ დაამწყვდევ,
რადგან მისი ღვთაებრივი გამოსხვდება
სიტყვებს ნაცრად გადააქცევს!..
მოუხელთებელია,

თვალგაუსწორებელია...
ცვალებადია პოეტის გულივით...

წარწერები

პოეტი, როგორც მარადიული ბოგანო...
ვისაც ისტორიის სისხლის წვიმამ
სიტყვები დაუსველა...
ვისაც ისტორიის ნაცეცხლურში
დარჩენილმა ნაღვერდლებმა
დაუთუთქა ფენისგულები...
ვინც წაიკითხა უნილაფი სტრიქონები
კაცის გულის შუალამეში...
ვინც ამოიცნო ღმერთის დარდი
კაცის კვნესაში...
ის ეხლა უკვე შინ დაბრუნდა:
თავის წუხილს დახწერებია
და კითხულობს
კაცის გულის ლურსმულ წარწერებს,
ანბანს,
ციურის ცრემლით დაწერილს...

ნატყვიარები

ქალაქის ხეებს შეუხორცდა ნატყვიარები,
ქალაქის კედლებს შეუხორცდა ნატყვიარები...
ოღონდ გულებს ისევ აჩნია
ჭრილობები სისხლდამდინარი...
ზოგი ვინ და ზოგი ვინ არი:
ყველას აჩნია ჭრილობები სისხლდამდინარი...
აჰა, ეს სიტყვაც, თითქოს ბუდიდან
გადმოვარდნილილი ჩიტის ბარტყია...
ზოგი ვინ და ზოგი ვინ არი:
ყველას აჩნია ჭრილობები სისხლდამდინარი...
ლექსა წერ, მაგრამ ლექსსაც ატყვია
ძველი ჭრილობა სისხლდამდინარი...
არ უხორცდება ჭრილობები
გულებს და სიტყვებს,
ლექსს ჭრილობები არ უხორცდება!..

ხმალო, არ დაიშანგო

მომძლავრებულა დუშმანი:
ყელყელაობს და შმაგობს.
მაცილის ენის მონაწურს
წინ დაგიღვრიან ჟარგონს!
დიდგორის ომში ნაცვეთო,
ხმალო, არ დაიშანგო!

როსტომ გაჩოჩავილი

საით წავიდა, არაგვო,
აქ რო მგზავრ ჩამაიარა?
ის ჩემი ნანდაურია,
გზააბნეული კი არა.
ჩემი მზეა და მთვარეა,
ჩემი ლხენა და იარა,
ცას მოწყვეტილი ნამია,
კლდეზე მოსული იადა.
მამულის გულის კვნესაა,
არ გვესმის ადამიანთა...
გამწარდა წუთისოფელი,
მზეს მოსვლა დააგვიანდა,
გაგვიფერმკრთალდა ზესკნელი,
ნათელი გაგვიწყვიადდა.

ეშმაკთბორა

ცას მიბჯენილა ფხაწალი,
ეშმაკის ფერცხლის ფერი.
ჩამოტყაული მხარ-მკლაფი,
ძგლები ხანჯლისებრ მჭრელი.
დაბლა პირლია უფსკრული,
სიცარიელის ქვევრი.
ჩუქურთმამჭრელი ჩანჩქერი,
თეთრი შხეფების მფრქვევი.
კლდის თავზე შავი ღრუბელი,
როგორც მძინარე დევი...
სდგას ეშმაკთბორა, ბეჭებით
თავის სიტურფის მცველი.

ხოშარაული

ფშავით ხეგსურეთს მოსული,
სისხლს გაგვირდე ძმისასა,
ხოშარის მიმტოვებელი,
ბილიკს გამოვყევ მთისასა.
მიმიღეთ ხეგსურთ შვილებო,
ჯავრს არ შავაჭმევთ მტრისასა.
ბახტრიონ ციხეს დავლაშქრავ,
სისხლს დავლევ დუშმანისასა...
იტყვიან გამარჯვებასა
ხოშარაულის ხმლისასა.

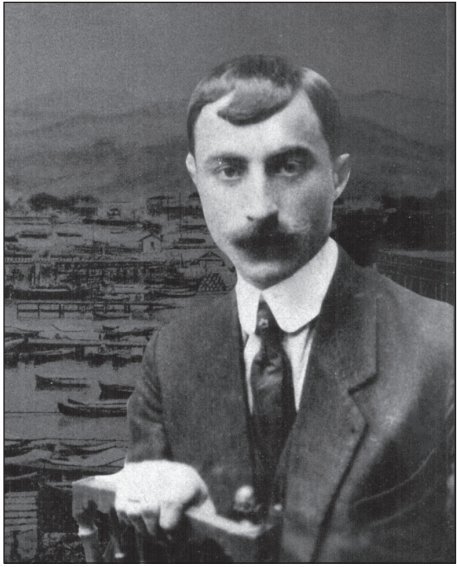
არაგვზე შამამაღამდა,
გუწიე მისაქციელსა.
ცას ვარსკვლავს შამახვეოდენ,
როგორც ფუტკარი იელსა.

წყალი ვითხოვე, ვიფიქრე:
ვინ დამარწყულებს მთიელსა?!
ვაჟი გადმოდგა მგლისფერი,
უყურეთ მის საქციელსა!
ჯამი მამყუდა, მასმია
ვაზის მზისსიგა ნაჟური,
წელს ერტყა სამღარიანი,
შაგხალი მამა-პაპური...
სათშაოს გადმახუნედე,
ცაში არწივი ყიოდა.
ვინა თქვა, ქართველი კაცი,
ხმლის სიმოკლესა ჩიოდა?
გორდა შფოთავდა ქარქაშში,
ალბათ მტრის ხორცი შიოდა.
მთის წვერზე იჯდა ეშმაკი,
გულის წამლებად წიოდა.
ზეცას გაეხსნა საკინძე,
ნათელი ჩამოსდიოდა.

ახუნის მთაა, თუ დოწია,
ღვთიური დანათის შუქი.
საორბე უკანტბას მიჰკვრია,
დაჭრილი, დაღლილი შუბლით.
საცხვარის ღელეში ქარი ქრის აშარი,
ღრუბლები უვლიან დავლურს.
ქორაფის ფოთლები
ჰაერში მიჰქრიან,
მისდევენ ნისლიან წარსულს.

ნისლები შემთხვევია
ფშავის არაგვის ჭალასა,
ერთმანეთს ეხუტებიან,
შლიან სიტურფის კარავსა.

გართალი წიგნი აჭარელ ხევისბერზე

როგორც ერთი ადამიანი არ ჰგავს მეორეს, არც ოდესმე ჰგავდა და არც მომავალში დაემსგავსება, ასეა საუკუნეების საქმეც. მეოცე საუკუნე, როგორც ჩანს, ჯერ-ჯერობით ერთ-ერთი ყველაზე გამორჩეული საუკუნეა.

გამორჩეულია ძალიან ბევრი რამით, მაგრამ უწინარესად, თავისი ადამიანებით და იმ ცხოვრებით, რომელსაც თავიანთი საუკუნის ადამიანები ქმნიან.

ეს ადამიანებიც, ცხადია, განირჩევიან ერთმანეთისგან. ზოგნი მარტო თავიანთ ჯამში ჩაიჭურებიან, საზოგადოებისკენ თვალსაც არ აპარებენ, როგორც ჩუმად მოიხილეს წუთისოფელი, ასევე ჩუმად გაიხილეს თავიანთ წილ დროსა და ჩუმად გააბიჯებენ გაღმა სოფელში. ზოგჯერ რასაკვირველია, რჩეულნი, მხოლოდ და მხოლოდ საზოგადოებრივი ცხოვრებით ცხოვრობენ, ყოველთვის პირადულზე მაღლა დგანან და აჩქარებენ საზოგადოების წინსვლას.

სწორედ ასეთ გამორჩეულ ადამიანთა რიცხვს ეკუთვნის ჭეშმარიტად ღირსეული მეოცე საუკუნელი ჰაიდარ აბაშიძე, მუსლიმანი ქართველი, რომელმაც მთელი თავისი მღელვარე ცხოვრება საქართველოს სულიერ გაერთიანებას შესწირა, რაც მთელი თუ არა, არაფრით ნაკლები არ არის ქვეყნის დაქუცმაცებული მიწა-წყლის ერთ მილიან, ეროვნული საზღვრების მქონე მიწა-წყლად გაერთიანებაზე. როგორც ერის სულიერი გაერთიანების, ისე ქვეყნის მიწა-წყლის ერთ მილიანად ქცევის

პროცესები, ჩანს, ჩვეულებრივი მოკვდავისთვის შეუძნეველია, მაგრამ ისეთი გულმზურვალე მამულიშვილისთვის, მიუხედავად რელიგიური მიკუთვნილობისა, როგორც ჰაიდარ აბაშიძე იყო, შეუძნეველი კი არა, მუდამ ცხოვრების მთავარი მიზანია, რაც სამაგალითო და მისაბადი ხდება სხვებისთვისაც და საბრძოლო ენერგიით აღავსებს ხალხს.

აი, ამ სამაგალითო და მისაბადი კაცის ჭეშმარიტად დიდ ცხოვრებას ეძღვნება ცნობილი ჟურნალისტის მარადი ანასაშვილის, ღმერთმანი, საოცარი სიყვარულით დაწერილი ეს წიგნი, რომლისთვისაც სათაურიც („აჭარის ხევისბერი“) შედგამოჭრილი მოუძებნია, ფრიად და ფრიად კეთილად გარჯილ ავტორს.

ვერ ვიტყვი, რომ ეს ამ სახის პირველი წიგნი იყო ჩვენს სინამდვილეში, მაგრამ ერთ-ერთი გამორჩეულად პირველი მერცხალი რომ არის, უთუოდ ჭეშმარიტებაა. ჩემი ნათქვამის სიმართლეში ბევრით მეთხველი უმაღლესი მიხედვება. ამ წიგნით იქნებ სათავეც დაედოს ჩვენში ისეთ სერიას, ზოგიერთ ქვეყანაში „გამორჩეული ადამიანთა ცხოვრება“ რომ ჰქვია.

ქართული სიტყვის დიდ პაპას, სულხან-საბას თავის „სიტყვის კონა“-ში შეტანილი აქვს ერთი ძველი საზღვაო სიტყვა. დასვინარება, რომელსაც ასე განმარტავს: ესე არს ზღვათა მოსინჯვა, რათა ნავი არა შეახეთქონ მქენთა, გინა მდინარესა შინა ბადის დასაბეული არა იყოს.

ჰაიდარ აბაშიძე აჭარის ეს მართლაც დიდი

ხევისბერი სწორედაც თავისი თანადროული ცხოვრების დასვინარებით დაკავებულ კაცად წარმომიდგინა.

იგი, ნამდვილად დიდი ზღვისპირელი ქართველი იმასაც უთუოდ იმსახურებს, რომ ხევისბერობასთან ერთად ხმელეთით თუ ზღვით მომავლისკენ დაძრული საქართველოს ერთი ალალი დამსვინარებლის სახელიც ეწოდოს. რომელ დამსვინარებელთა წყალობით ბოლოს და ბოლოს შეძლებს ჩვენი აწეწილ-დაწეწილი და მრავალტანჯული ქვეყანა ყოველგვარ მტენთა გვერდის ავლით გონიერ სვლას.

ეს ყველაფერი კი მარადი ანასაშვილის ამ კარგმა წიგნმა მათქმევინა.

ბურაბ გომიასვილი.

„აქტიუმი“

საქართველოში მეოცე საუკუნის მეორე ნახევარსა და ოცდამეორე დასაწყისში მოქმედ ნამდვილ მამულიშვილთა ღვაწლის შეფასებას, მთელი თაობისათვის კუთვნილი ადგილის განსაზღვრას და დამკვიდრებას.

კრებულში მრავლად არის მედიკო მეზ-ვრიშვილის პიროვნულ თვისებებზე მეტყველი ეპიზოდები, სხვადასხვა სფეროში მოღვაწე სახელოვან მამულიშვილთა, მეგობრების, ნათესავების, რიგით მოქალაქეთა მადლობისა და მისალოც ბარათებში ასახული გულთბილი, თავანკარა მოგონებები, ამონარიდები ქართველ მწერალთა და პოეტთა ნაწარმოებებიდან დასტურად იმისა, თუ როგორ შეეძლო ელვაწა „უმართავ ფუნქციონერს“ დროის მარწმუნებისა და მკაცრი გამოწვევების პირობებში, ეროვნულ ფესვებსა და ტრადიციებზე დაყრდნობით, წარსულის პატივისცემით, აწმყოს რეალისტური შეფასებით და მომავლის სახელმწიფოებრივი გააზრების გზით ღრმა კვალი გავლელ თავისი სამშობლოსა და ხალხის უკეთესი მერმისისაკენ.

სარედაქციო საბჭო მადლობას მოახსენებს ყველას, ვინც მხარი დაუჭირა წიგნის შექმნის იდეას და პირადი წვლილი შეიტანა მის გამოცემაში.

P.S.

მკითხველი შეამჩნევს წიგნში შეტანილი მოგონებების სხვადასხვა ავტორთა მიერ ერთიდაიგივე ფაქტისა თუ მოვლენის რამდენჯერმე გაყოფას, რაც ამ ფაქტთა და მოვლენათა განსაკუთრებული მნიშვნელობით, მათი საყოველთაო აღიარებით და საერთო მოწონებით უნდა აიხსნას. ამიტომაც სარედაქციო საბჭომ ამ „გაყოფას“ გვერდი ვერ აუარა.

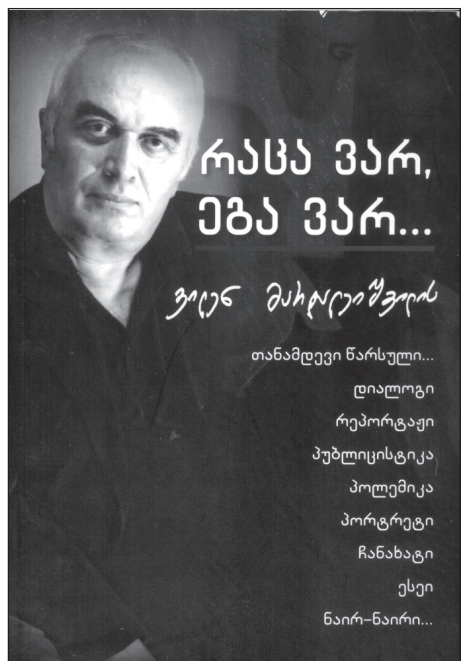
კრებულის შემდგენელი რედაქტორია ნელი გურგენიძე. ხოლო სარედაქციო საბჭო ნოდარ ჭითანავას, ოთარ ზუციშვილის, ლია ლომიძის და ნანა სოზაშვილის შემადგენლობით.

წიგნი ეძღვნება ცნობილი საზოგადო და სახელმწიფო მოღვაწის – მედეა მეზ-ვრიშვილის ხსოვნას, რომლის სახელიც საქართველოს უახლეს ისტორიაში სიცოცხლეშივე აღიარებულ, გამორჩეულ ეროვნულ მოღვაწეთა შორის ერთ-ერთი ლეგენდარულია. წიგნის შექმნის ინიციატორთა და შემოქმედთა ჯგუფი მიზნად ისახავდა წარმოეჩინა საბჭოთა სისტემაში დაბადებული, ორ ურთიერთსაპირისპირო პოლიტიკურ-სახელმწიფოებრივ წყობაში მოღვაწე, თავისი თაობის ღირსეულად წარმომდგენი მონუმენტური ფიგურა, რომლის როლისა და დამსახურების ობიექტურად განაალიზება მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს

„რას ვარ, ეს ვარ...“

თქვენს წინაშეა წიგნი, ადრე გამოცემულ (ბოლოს – 1998 წელს) ჩემს რამდენიმე ჟურნალისტურ კრებულთან შედარებით, გაცილებით მორბილი და შინაარსითაც მრავალფეროვანია. გულდავულ შევარჩიე გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ სხვადასხვა დროს დაბეჭდილი მასალები, რომლებიც, მგონი, დღესაც აქტუალური და ყავლგაუსვლელია. ესაა პორტრეტები ჩვენი სასიქადლო ადამიანებისა, ჩანახატი, დიალოგი, პოლემიკა, რეპორტაჟი, პუბლიცისტური წერილები „საზოგადო ჭირზე“, ესაა მოგონებები ჩემი განვლილი გზისა (უკვე მწოფობისთვის მიდგას და რა გასაკვირია)... ესაა, ზოგჯერ, ჟურნალისტის საზღვრებიდან მწერლურ გარემოში „შეჭრა“ – ლექსსა და პროზაში კალმის მოსინჯვა... ეს კრებული ჟურნალისტიკაში ჩემი 45-წლიანი მუშაობის შეჯამებასავით არის და, რა ვქნა, ვერ გავექციე ცდუნებას – ჩემ მიმართ თანამედროვეთა გულთბილი სტრიქონებიც შევიტანე შიგ. მერე ერთხელაც ჩავათვალიერე, გადავამოწმე, რაც მხის შუქზე, ანუ თქვენს სამსჯავროზე უნდა გამოეტანა... ნახეთ, წაიკითხეთ... მე, რაც შევძელი, ეგაა, რაცა ვარ, ეგა ვარ, ძვირფასო მკითხველო!

ეს მასალები კიდევ კარგა ხანს იქნებოდა ჩაწყობილი მუყაოს ყუთში, რომ არა უსათნოესი და უკეთილშობილესი ქალბატონის, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარის

მოადგილის რუსუდან კერავლიშვილის ჩემს მიმართ გამოჩენილი გულისხმიერება და უანგარო ქველმოქმედება. დიდი მადლობა, ღმერთი გფარავდეთ, ქალბატონო რუსუდან!

ვილჰ მარღალიშვილი

მ ი ლ ზ ს შ ა დაბადების დღეს ვულოცავთ:

მელიცინის დოქტორს, პროფესორ გონა შათირიშვილს

მანუჩარ კობიაშვილს

სტეფანწმინდის მუზეუმის დირექტორს – მზია ჩქარაშვილს

ზაქარო ჯაჭვამის

ახალი ჟურნალი „კომპიუტერის თვითმასწავლებელი“

სულ მალე მკითხველი პრესის გავრცელების ობიექტებში იხილავს ახალ ჟურნალს „კომპიუტერის თვითმასწავლებელი“, რომელიც თავის ფურცლებზე შემოგვთავაზებს კომპიუტერის პროგრამების თვითმასწავლებლებს, ხოლო თანადართულ კომპაქტდისკებზე დეტალურად და თვალსაჩინოდ წარმოგვიდგენს ვიდეოგაკვეთილებს. დისკი თან ერთვის ჟურნალის თითოეულ ნომერს.

როგორც ყურნალის დამფუძნებლები: რედაქტორი - კობა ბედოიძე და გამოცემელი გონა ლვინიაშვილი აღნიშნავენ, ჟურნალის მიზანია, ყველასათვის ხელმისაწვდომი გახდეს ის კომპიუტერული პროგრამები, რომელთა ცოდნაც არათუ სასურველი, აუცილებელიც არის ნებისმიერი თანამედროვე ადამიანისთვის. ამჯერად, ჟურნალის პირველი ნომერში დაწვრილებით განიხილება ყველაზე მეტად გავრცელებული საოფისე პროგრამა „ვორდი“.

Advertisement for 'კომპასია' (Kompasia) magazine, including contact information and a list of authors.